

Stanowisko

Sejmiku Województwa Warmińsko-Mazurskiego

w sprawie ustanowienia roku 2009 Rokiem Świętego Brunona (Bonifacego) z Kwerfurtu

podjęte na XIX Sesji Sejmiku w dniu 31 maja 2008 r.

Sejmik Województwa Warmińsko-Mazurskiego pragnąc uhonorować w sposób szczególny pamięć o wybitnym misjonarzu, który zapisał się w historii wielu narodów Europy Środkowej w średniowieczu, a męczeńską śmierć poniósł na terenie Warmii i Mazur, ustanawia rok 2009 Rokiem Św. Brunona Bonifacego z Kwerfurtu.

W 2009 roku mija tysiąc lat od męczeńskiej śmierci Św. Brunona z Kwerfurtu. Poniósł śmierć z rąk Jaćwingów w trakcie misji chrystianizacyjnej w okolicach dzisiejszego Giżycka dwanaście lat po misji Św. Wojciecha w Prusach.

Święty Brunon Bonifacy z Kwerfurtu urodził się około 974 roku. Pochodził z arystokratycznej rodziny, spokrewnionej z panującą w Niemczech dynastią Ludolfingów. W znanej szkole w Magdeburgu - gdzie wcześniej kształcił się Święty Wojciech - odebrał gruntowne wykształcenie pod kierunkiem magistra Gedona. Do szkoły uczęszczał z kuzynem Thietmarem, późniejszym biskupem w Merseburgu i znanym kronikarzem, który poświęcił swojemu dawnemu koledze dwa dość obszerne rozdziały w swojej kronice. Brunon wcześniej uzyskał godność kanonika katedry magdeburskiej, a powołany na dwór cesarski, został kapelanem Ottona III. Wielkim wstrząsem była dla niego wieść o męczeńskiej śmierci Świętego Wojciecha (997r.). Gdy z końcem 997 roku Otton III wybrał się do Rzymu, Brunon dołączył się do jego orszaku, nie wrócił jednak z nim do Niemiec, tylko został we Włoszech przez kilka lat (998 - 1002). Wstąpił do klasztoru Św.: Bonifacego i Aleksego na Awentynie, w którym niegdyś jako mnich przebywał Św. Wojciech. Niebawem uległ wpływowi głośnego reformatora zakonu benedyktynów i twórcy ascetycznych eremów - św. Romualda. W początkach 1001 roku osiadł wraz z nim i kilku jego uczniami w eremie Pereum pod Rawenną. Kiedy Bolesław Chrobry nadesłał prośbę o przysłanie do Polski misjonarzy, pośród ochotników jacy się zgłosili, znalazł się również Brunon. Papież Sylwester II przychylił się do jego prośby, a nadto zezwolił wyświęcić go na arcybiskupa misyjnego. Wskutek pobytu w Rzymie stracił Brunon jednak sporo czasu i doczekał się zmiany sytuacji politycznej. Przyjaciół Bolesława Otton III zmarł nagle 23 stycznia 1002 roku, a jego następcą Henryk II

zainicjował całkiem inną politykę wobec Polski. Jej rezultatem był wybuch wojny z Bolesławem, co uniemożliwiło Brunonowi odbycie podróży do wyznaczonego miejsca w Polsce. Zamiast tego udał się do Czarnych Węgrows, osiadłych nad dolną Cisą i Maroszem. Była to pierwsza jego misja (1003 -1004), która przyniosła niewielkie wyniki. Z Węgier wrócił do Niemiec i prawdopodobnie w sierpniu 1004 roku wyświęcony został na arcybiskupa misyjnego przez metropolitę magdeburskiego Taginona. W 1007 roku przedsięwziął drugą podróż na Węgry, skąd udał się na Ruś, a stamtąd do Pieczyngów, by ich także nawrócić na wiarę chrześcijańską. Było to zadanie bardzo niebezpieczne, mimo to uwieńczone zostało niespodziewanie pomyślnym wynikiem. Od Pieczyngów poprzez Ruś skierował się ku Polsce, gdzie stanął w letnich miesiącach 1008 roku. Pośród pogańskich ludów objętych jego misyjną akcją znaleźli się także Szwedzi.

W drugiej połowie 1008 r. działalność Brunona była bardzo żywa i ściśle związana z polskimi sprawami. Po śmierci Ottona III jego idee współpracy z sąsiadami zamarły w Niemczech, a żyły w Polsce. Nie znajdując więc poparcia u następcy Ottona, Henryka II, szukał go Brunon u przyjaciela zmarłego cesarza - Bolesława Chrobrego. Przyjęty przez niego bardzo serdecznie, przywiązał się szczerze do polskiego państwa i dalszą misyjną akcję postanowił prowadzić z Polski. Według niektórych uczonych był drugim, obok gnieźnieńskiego, arcybiskupem i posiadał metropolię we wschodniej połaci państwa. Kiedy przygotowania do nowej misji były w toku, zaczęło się zanosić się na wybuch nowej wojny Henryka II z Bolesławem. Dla Brunona był to cios dotkliwy, ponieważ na zgodzie Polski z Niemcami budował on plan nawracania ludów pogańskich. Wojna natomiast mogła zniweczyć jego zamierzenia. W takiej chwili nie mógł milczeć i wtedy to napisał swój głośny list do Henryka II, w którym z całym szacunkiem dla majestatu niemieckiego monarchy surowo osądził jego politykę wobec Bolesława Chrobrego. Najbardziej bolał Brunona sojusz Henryka II z pogańskimi Lutykami i zwalczanie chrześcijańskiego władcy Polski, który dążył do nawrócenia Prusów na wiarę chrześcijańską.

Kilkumiesięczny pobyt w Polsce wypełnił Brunon nie tylko przygotowaniem do nowej misji, ale także pracą literacką. Napisał wtedy prawdopodobnie skróconą relację (dawniej napisanego) „Żywota Świętego Wojciecha”, ponadto „Żywot Pięciu Braci Męczenników”- dwóch Włochów (towarzyszy z eremu w Pereum) i trzech polskich nowicjuszy zamordowanych na ziemiach polskich w 1003 roku, a może także „Opis męczeństwa Św. Wojciecha”. Dwa pierwsze dzieła, nieocenionej wartości źródła do poznania ówczesnych stosunków w Polsce, zachowały się do naszych czasów, trzecie dawno zaginęło.

Dzielaми tymi zainauguował Brunon łacińskie piśmiennictwo w naszym kraju. Tymczasem przygotowania do nowej podróży dobiegły końca i w początkach 1009 roku mógł on wybrać się do Prusów, czy też raczej do odrębnego ich szczepu - Jaćwingów. Była to ostatnia misja w jego życiu. Nakazem niechętnego mu księcia pogańskiego został 9 marca pozbawiony życia wraz z innymi członkami ekspedycji. Ocalał tylko jeden - Wibert, późniejszy autor relacji o męczeństwie Brunona. Według wiarygodnej tradycji Bolesław Chrobry wykupił zwłoki męczenników od pogan i pogrzebał na ziemiach polskich.

Jest rzeczą niewątpliwą, iż działając na rzecz pojednania narodów Europy, a szczególnie Polski i Niemiec, Św. Brunon okazał się postacią wyprzedzającą znacznie epokę, w której przyszło mu żyć i działać. Jest to szczególnie widoczne z perspektywy tysiąca lat upływających od jego śmierci. Właśnie działalność w tym zakresie i próby pokojowego zjednoczenia narodów w czasach średniowiecza zasługują na wyróżnienie w kontekście trwających wówczas prawie nieustannie wojen i prób nawracania „ogniem i mieczem”. Dzieło pokojowego jednoczenia Europy, które próbował zapoczątkować Św. Brunon dokonało się w istocie dopiero na przełomie XX i XXI wieku. Pamięć o tak wybitnej indywidualności i zasługuje z całą pewnością na kultywację i temu celowi służyć ma ustanowienie roku 2009 rokiem Św. Brunona Bonifacego z Kwerfurtu.

Przewodniczący Sejmiku
Województwa Warmińsko – Mazurskiego

Julian Osiecki

PRZEWODNICZĄCY SEJMIKU WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

KS-0034-22/08

URZĄD MIEJSKI
W GIŻYCKU

Olsztyn, dnia 17 czerwca 2008 r.

Wpl. 20 CZE. 2008

L. dz. 2559 zak. ....
Skierowano .....

Szanowna Pani

Jolanta Piotrowska

Burmistrz Miasta Giżycka

W załączeniu przesyłam Stanowisko Sejmiku Warmińsko – Mazurskiego z dnia 31 maja 2008 r. w sprawie ustanowienia roku 2009 Rokiem Świętego Brunona (Bonifacego) z Kwerfurtu.

Z poważaniem

Przewodniczący Sejmiku Województwa
Warmińsko-Mazurskiego

Julian Osiecki